

KOULUKULJETUSSÄÄNTÖ

27.4.2011

Riihimäen kaupunki
Koulutuspalvelukeskus

Hyväksytty koulutuslautakunnassa 27.4.2011 § 67

SISÄLLYSLUETTELO

1	Yleistä	3
2	Koulukuljetukset Riihimäen kaupungilla	4
3	Koulukuljetuksen myöntäminen.....	4
3.1	Koulumatkan pituus.....	4
3.2	Koulumatkan vaarallisuus	5
3.3	Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus	6
3.4	Montessoriopetus.....	6
3.5	Musiikkipainotteinen opetus	6
3.6	Elämäkatsomustiedon opetus	6
3.7	Vieraskielisen oppilaan oman äidinkielen opetus.....	7
3.8	Toisessa kunnassa koulua käyvät oppilaat	7
3.9	Yhteishuoltajuus.....	7
4	Kuinka koulukuljetusta tai korvausta haetaan	7
5	Koulukuljetusten järjestäminen.....	7
5.1	Iltapäivätoiminta ja koulujen kerhotoiminta.....	8
5.2	Työjärjestyksistä poikkeavat koulun alkamis- ja päättymisajankohdat	8
6	Koulukuljetuksen aikana	8
6.1	Järjestyssäännöt tilausliikenteenä järjestetyissä koulukuljetuksissa	9
6.2	Aikataulut	9
6.3	Poikkeustilanteet.....	9
7	Mitä tulee ottaa huomioon koulukuljetuksissa	10
7.1	Oppilaan muistilista	10
7.2	Huoltajan muistilista	11
7.3	Kuljettajan muistilista.....	11
7.4	Koulun muistilista	12
7.5	Koulutuspalvelukeskuksen muistilista	12

1 Yleistä

Perusopetuslaissa määritellään ehdot, joiden täytyessä kunta on velvollinen järjestämään oppilaille maksuttoman koulukuljetuksen. Koulukuljetus myönnetään oppilaak-siotosta päättävän viranhaltijan osoittamaan lähikouluun.

Perusopetuslaki

6 §, Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. (23.12.1999/1288)

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa. (23.12.1999/1288)

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

32 §, Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (19.12.2003/1139)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksi-neen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyt-tänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (10.12.2010/1110) määrää alkolukon käytön pakolliseksi tilausajoina suoritettavissa koulu- ja päivähoitokuljetuksissa 1.8.2011 alkaen. Riihimäen kaupungin koulukuljetuksissa edellytetään lukuvuodesta 2011 – 2012 alkaen alkolukkoa koulukuljetuksia tilausajona hoitavissa autoissa.

2 Koulukuljetukset Riihimäen kaupungilla

Riihimäen kaupungin koulukuljetusten myöntämisessä ja järjestämisessä noudatetaan perusopetuslain 32 §:ssä määriteltyjä periaatteita. Perusopetuslain lisäksi koulukuljetuksissa noudatetaan Riihimäen kaupungin koulutuslautakunnan hyväksymiä tarkennuksia.

Koulukuljetusten myöntämisen ja järjestämisen periaatteita on käsitelty koulutuslautakunnassa ja teknisessä lautakunnassa joukkoliikenteen ja liikenneturvallisuuden osalta. Aiempia koulukuljetuksia koskevia lautakuntakäsittelyjä:

- 25.1.2011 § 9 Oppilaaksiottaminen montessoriopetukseen (Koula)
- 17.8.2010 § 22 Korttionmäen koululaiskuljetukset lukuvuonna 2010 – 2011 (Tekla)
- 22.6.2010 § 103 Korttionmäen koululaiskuljetukset lukuvuonna 2010 – 2011 (Koula)
- 31.3.2009 § 66 Talousarviomuutos vuodelle 2009 (Koula)
- 27.2.2007 § 30 Kuljetusjärjestelyt liittyen A2-kielen opetukseen (Koula)
- 30.5.2006 § 70 Koululaiskuljetusten järjestäminen lapselle vanhempien avioeron seurauksena syntyneiden asumisjärjestelyjen vuoksi / yhteishuoltajuus (Koula)
- 17.3.2005 § 39 Koululaiskuljetusten määrätymisen perusteet (Koula)
- 12.3.2002 § 31 Koululaiskuljetusten määrätymisen perusteet Riihimäellä (Koula)
- 22.1.2002 § 9 Koulujen liikenneturvallisuusselvitys (Koula)

Tässä koulukuljetussäännössä päivitetään kaikki aiemmat koulutuslautakunnan hyväksymät koulukuljetusten myöntämisen ja järjestämisen periaatteet. Tätä koulukuljetussääntöä noudatetaan lukuvuodesta 2011 – 2012 alkaen myönnettäessä ja järjestettäessä Riihimäen kaupungin koulukuljetuksia.

3 Koulukuljetuksen myöntäminen

Perusopetuslain 32 pykälässä määritellään esi- ja perusopetusta saavien oppilaiden koulukuljetusten myöntämisen perusteet sekä ne periaatteet, joita koulukuljetusten järjestämisessä noudatetaan. Perusteiden täytyessä kunta on velvollinen järjestämään oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen tai korvaamaan huoltajalle oppilaan kuljettamisesta aiheutuvia kustannuksia. Mikäli perusopetuslain määrittämät koulukuljetusten myöntämisperusteet eivät täyty, ovat huoltajat itse velvollisia järjestämään oppilaan koulumatkan.

Koulukuljetus myönnetään ainoastaan hakemuksesta oppilaalle ensisijaisena koulupaikana osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan. Koulukuljetusta haetaan koulutuspalvelukeskuksesta lukuvuosittain. Päätökset koulukuljetuksesta voivat koskea koko lukuvuotta tai sen osaa.

Oppilaalla ei ole oikeutta koulukuljetukseen millään perusteella, mikäli hän opiskelee muussa kuin kunnan hänelle osoittamassa ensisijaisessa esiopetus- tai perusopetuspaikassa.

3.1 Koulumatkan pituus

Perusopetuslaissa määritellään koulumatkan pituudesta seuraavasti: jos perusopetusta, esiopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen.

Riihimäen kaupungin esi- ja perusopetuksessa oppilaalle myönnetään koulukuljetus kaupungin osoittamaan ensisijaiseen esiopetus- tai perusopetuspaikkaan, kun koulumatkan pituus on

- esiopetuksessa tai peruskoulun 1. – 3. luokan oppilaalla yli kolme kilometriä
- peruskoulun 4. – 9. luokan oppilaalla yli viisi kilometriä.

Koulumatkan pituus mitataan lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kotitontin portilta koulutontin portille. Mittaamisessa käytetään **aina** Riihimäen kaupungin internet-sivuilla olevaa karttapalvelua, koska tällöin mittaustapa on kaikilla koulukuljetusta hakevilla oppilailla sama. Poikkeuksia kilometrirajoista (esim. 2,9 km) ei tehdä, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein.

3.2 Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka oppilaalle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, kaupunki järjestää koulukuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osuudelle.

Koulumatkan vaarallisuutta arvioitaessa perusteena käytetään vuonna 2000 laadittua Riihimäen koulujen liikenneturvallisuus selvitystä, joka on käsitelty koulutuslautakunnassa 22.1.2002 § 9.

Koulujen liikenneturvallisuus selvityksessä tie luokitellaan vaaralliseksi, jos oppilaan kulkettavaksi ei voida osoittaa kevyen liikenteen väylää silloin, kun oppilaan kulkema katu on pää- tai kokoajakatu, kadun/tien KVL on yli 4000 ajoneuvoa vuorokaudessa, tai jos 1. – 3. luokan oppilas joutuu kulkemaan tiellä, jonka nopeusrajoitus on 80 km/h ja KVL on yli 2000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Vaarallisena voidaan pitää myös koulumatkaa, johon kuuluu keskikorokkeettoman kadun ylitys ilman valo-ohjausta, kun katu on neliajokaistainen tai kaksiajokaistaisen kadun KVL on yli 4000 ajoneuvoa vuorokaudessa.

Koulumatkan vaarallisuuden arviointiperusteena voidaan käyttää myös poliisi- tai tieviranomaisen antamia lausuntoja. Lausunnot eivät velvoita kuntaa koulukuljetuksen järjestämiseen, mutta niitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

Koulumatkan vaarallisuuden arvioinnissa käytetään apuna Ramboll Oy:n Koululiitujärjestelmän karttatulosteita. Koululiitu-ohjelma on arviointimenetelmä, jonka avulla voidaan määrittää koulutien suhteellinen vaarallisuus. Suhteellinen vaarallisuus perustuu Tiehallinnon tierekisterissä oleviin tiestötietoihin, kuten liikennemääriin, tienpientareiden leveyteen, nopeusrajoituksiin ja näkyvyyteen.

Koululiitu-järjestelmässä (päivitetty vuonna 2010) on määritelty seuraavien tieosuuksien vaarallisuus luokka-asteittain jaoteltuina:

- Tampere – Helsinki -moottoritie saattaa olla vaarallinen myös 9. luokkien oppilaille
- 54-tien (Forssa – Lahti) vaarallisuus vaihtelee tienkohdan mukaisesti
- 130-tie (Hämeenlinnan tie) saattaa olla vaarallinen Lasitehtaan risteyksen kohdalla myös 6. luokan oppilaille
- 130-tie (Hämeenlinnan tie) saattaa olla vaarallinen Arolammin kohdalla myös 6. luokan oppilaille
- Karantie saattaa olla vaarallinen myös 5. luokan oppilaille
- Riihiviidantien vaarallisuus vaihtelee tienkohdan mukaisesti
- Uusi Karhintie välillä Kokonkatu – Hausjärven kunnan raja saattaa olla vaarallinen myös 3. luokan oppilaille
- Hyvinkääntie saattaa olla vaarallinen myös 2. luokan oppilaille.

Koulumatkan vaarallisuutta arvioitaessa käytetään Koululiitu-ohjelman tien vaarallisuusluokituksia Riihimäen kaupungin koulutoimessa suositusluonteisesti.

Kun tie on määritelty vaaralliseksi jollekin luokka-asteelle, ei tämän luokka-asteen oppilaan tule joutua kävelemään tietä pitkin koulukuljetuksen hakupaikkaan, vaan oppilaalle tulee järjestää koulukuljetus vaaralliseksi katsotun tien osuudelle. Pelkkää vaaralliseksi määritellyn tien ylitystä koulukuljetuksen hakupaikkaan ei katsota liian vaaralliseksi. Koulukuljetuksesta ja oppilaan hakupaikasta päätetään tapauskohtaisesti ottaen huomioon oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet.

3.3 Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Mikäli koulumatka oppilaalle osoitettuun esi- tai perusopetuspaikkaan todetaan oppilaan ikä ja/tai muut olosuhteet esim. oppilaan kehitystaso tai terveydelliset syyt huomioon ottaen liian vaikeaksi tai rasittavaksi, voidaan oppilaalle myöntää oikeus kaupungin järjestämään koulukuljetukseen.

Vanhempien tulee liittää koulukuljetushakemukseen tapauksesta riippuen lääkärin, psykologin tai muun vastaavan tahon asiantuntijalausunto. Lausunnosta tulee ilmetä koulukuljetustarpeen perustelujen lisäksi oppilaalle suositeltava kuljetusmuoto ja ajanjakso, jolle koulukuljetus tulisi järjestää. Lausunto ei kuitenkaan velvoita kaupunkia järjestämään koulukuljetusta, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

Kunnan osoittamassa esi- tai perusopetuspaikassa opiskelevalle oppilaalle voidaan hakemuksesta myöntää koulukuljetus liikuntarajoitteen (ns. keppiläiset) perusteella tietylle ajanjaksolle. Tällöin koulukuljetuksen tarve tietylle ajalle tulee osoittaa lääkärinlausunnolla. Lääkärinlausuntoa käytetään aina vain asiantuntija-apuna koulukuljetuksesta päätettäessä.

3.4 Montessoriopetus

Lukuvuodesta 2011 – 2012 alkaen montessoriopetus osoitetaan ko. opetukseen valituille oppilaille toissijaiseksi koulupaikaksi (koula § 9/25.1.2011), ja tällöin oppilaan huoltaja vastaa koulukuljetuksista.

Aiemmin ensisijaisena oppilaaksiotona montessoriopetukseen otetuille oppilaille järjestetään koulukuljetus hakemuksesta, mikäli myöntämisen perusteena olevat ehdot täyttyvät.

3.5 Musiikkipainotteinen opetus

Oppilaalle, joka on otettu ensisijaisena oppilaaksiotona opiskelemaan musiikkipainotteiselle luokalle, myönnetään ja järjestetään koulukuljetus hakemuksesta myöntämisen perusteena olevien ehtojen täytyessä.

3.6 Elämäkatsomustiedon opetus

Oppilaan, joka osallistuu elämäkatsomustiedon tunnille, koulupäivä saattaa alkaa tai päättyä muussa kuin omassa koulussa. Mikäli koulukuljetuksen myöntämisen perusteena olevat ehdot tällöin täyttyvät (esim. km-raja), myönnetään ja järjestetään hänelle koulukuljetus huoltajien hakemuksesta.

Mikäli elämäkatsomustiedon opetusta annetaan kesken koulupäivän, muiden oppituntien välissä, järjestetään koulukuljetus, jos siirtyminen oppilaan omasta koulusta elämäkatsomustiedon opetuspaikkaan ja takaisin ei muutoin onnistu välitunnin aikana. Myös toissijaisessa koulussa opiskeleville oppilaille järjestetään koulukuljetus elämäkatso-

mustiedon opetusta antavaan kouluun ja takaisin silloin kun opetusta annetaan kesken koulupäivän, eikä siirtyminen elämäkatsomustiedon opetuspaikkaan ja takaisin muutoin onnistu välituntien aikana.

3.7 Vieraskielisen oppilaan oman äidinkielen opetus

Vieraskielisen oppilaan, jolle on myönnetty oikeus osallistua oman äidinkielen opetukseen, koulupäivä saattaa alkaa tai päättyä muussa kuin omassa koulussa. Mikäli koulukuljetuksen myöntämisen perusteena olevat ehdot tällöin täyttyvät (esim. km-raja), myönnetään ja järjestetään hänelle koulukuljetus huoltajien hakemuksesta.

Mikäli oman äidinkielen opetusta annetaan kesken koulupäivän, muiden oppituntien välissä, järjestetään koulukuljetus, jos siirtyminen oppilaan omasta koulusta oman äidinkielen opetuspaikkaan ja takaisin ei muutoin onnistu välituntien aikana.

3.8 Toisessa kunnassa koulua käyvät oppilaat

Toisessa kunnassa koulua käyvien oppilaiden koulukuljetuksia ei järjestetä eikä korvata. Poikkeuksena ovat ne riihimäkeläiset esi- ja perusopetuksen oppilaat, joiden äidinkieli on väestörekisterin mukaan ruotsi. Heille myönnetään ja korvataan koulukuljetus lähimpään ruotsinkielistä opetusta antavaan kouluun hakemuksesta lukuvuosittain.

3.9 Yhteishuoltajuus

Yhteishuoltajuustapauksissa noudatetaan KHO:n päätöstä 2006:10. Koulukuljetus myönnetään ja järjestetään yhteishuoltajuustapauksissa ainoastaan oppilaan väestörekisterin mukaisesta osoitteesta.

4 Kuinka koulukuljetusta tai korvausta haetaan

Koulukuljetus tai korvaus koulukuljetuksesta myönnetään vain hakemuksesta ja sitä haetaan lukuvuosittain koulutuspalvelukeskuksesta. Koulukuljetuslomakkeita on saatavilla kouluista, koulutuspalvelukeskuksesta ja Riihimäen kaupungin internet-sivulta (www.riihimaki.fi). Internet-sivulla on sähköinen koulukuljetushakemus sekä tulostettava versio. Jokaiselle koululle on nimetty kuljetusvastaava, jolta voi pyytää koulukuljetushakemuksia.

Riihimäen kaupunki voi suorittaa huoltajalle korvausta oppilaan kuljettamisesta aiheutuneista kustannuksista. Korvaus vastaa matkakustannuksia pääsääntöisesti halvinta kuljetustapaa noudattaen. Korvaus maksetaan jälkikäteen laskua vastaan. Kustannusten korvauksen edellytyksenä on, että Riihimäen kaupunki ei ole kuljetusta muulla tavoin järjestänyt. Kustannusten korvaus myönnetään hakemuksen perusteella. Oikeutta saada matkakustannusten korvausta tulee hakea ennen kuljetuksen aloittamista.

5 Koulukuljetusten järjestäminen

Perusopetuslain § 32 (muutettu 1.1.2011) mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka saa kestää enintään

- kaksi ja puoli tuntia oppilaan ollessa alle 13-vuotias lukuvuoden alkaessa
- kolme tuntia oppilaan ollessa yli 13-vuotias lukuvuoden alkaessa.

Koulukuljetukset pyritään järjestämään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Julkisesta liikenteestä Riihimäen kaupungin koulukuljetuksissa on käytössä reittiliikenteen ja paikall-

lisliikenteen linja-autot sekä palvelulinjan autot. Mikäli koulukuljetusta ei pystytä järjestämään julkisen liikenteen avulla, järjestetään koulukuljetus muulla tavoin. Muita koulukuljetustapoja Riihimäen kaupungissa ovat koulukuljetusautot sekä tarvittaessa ulataksit.

Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä oppilaan koko koulumatkalle, vaan oppilaan tulee varautua siihen, että hän kulkee osan koulumatkasta jalan. Kuljetuksen myöntämisen perusteena oleva kilometriraja on pisin mahdollinen omavastuumatka oppilaan omatoimiseksi kulkemiselle. Oppilaan koulukuljetukseen ja omatoimiseen kävelyyn kuuluva yhteisaika ei kuitenkaan saa ylittää perusopetuslain mukaisia koulumatkan päivittäisiä aikoja. Tämä on otettava huomioon suunniteltaessa oppilaan omatoimisesti kuljettavan koulumatkan pituutta. Kotiportilta haetaan vain poikkeustapauksissa ja erikseen perustellusta syystä (esim. liikuntaeste).

Oppilaalla arvioidaan kuluvan keskimäärin käveltyä kilometriä kohti tietty aika. Alla olevassa taulukossa on esitetty keskimääräisiä kävelyaikoja ikäluokittain.

Ikäluokka	Minuuttia / km
5 – 7 -vuotias	14 – 16 minuuttia
8 – 10 -vuotias	12 – 13 minuuttia
11 – 12 -vuotias	11,8 – 11,6 minuuttia
13 – 16 -vuotias	10 – 11,4 minuuttia

Oppilaalle saattaa koulukuljetusautojen reiteistä ja aikatauluista johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun alkamista sekä iltapäivällä koulun päättymisen jälkeen. Koulupäivän jälkeen kuljetusta odottavalle oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus valvottuun toimintaan tai tarjota tila esim. läksyjen tekemiseen. Päivittäiset odotusajat pyritään kuitenkin pitämään mahdollisimman lyhyinä.

5.1 Iltapäivätoiminta ja koulujen kerhotoiminta

Koulukuljetus järjestetään kouluun tai koulupäivän jälkeen kotiosoitteeseen. Oppilaan osallistuessa aamuhoitoon, hänelle ei myönnetä koulukuljetusta aamulla. Oppilaan osallistuessa iltapäivähoitoon tai -toimintaan, hän ei ole oikeutettu koulukuljetukseen iltapäivisin.

Mikäli koulukuljetusoppilas osallistuu kouluilla järjestettäviin kerhoihin, hänelle ei järjestetä erillistä koulukuljetusta kotiin kerhon jälkeen.

5.2 Työjärjestyksistä poikkeavat koulun alkamis- ja päättymisajankohdat

Koulukuljetukset alkavat lukuvuoden toisena koulupäivänä. Ensimmäisenä koulupäivänä koulukuljetusoppilaille jaetaan joukkoliikenteen liput, koulukuljetusautojen aikataulut ja yhteystiedot.

Koulukuljetusoppilas on oikeutettu koulukuljetukseen ennen tai jälkeen hänelle annetun tukiopetuksen. Jälki-istuntoon määrätylle oppilaalle ei järjestetä erillistä koulukuljetusta jälki-istunnon jälkeen vaan koulun tulee huolehtia siitä, että oppilaan on mahdollista kulkea kotimatka myöhemmin lähtevällä aikataulun mukaisella vuorolla.

6 Koulukuljetuksen aikana

Oppilaan turvalliseen koulumatkaan vaikuttaa monet tekijät. Oppilasta tulee neuvoa liikumaan turvallisesti liikenteessä ja miten liikenteessä otetaan huomioon toisia kulkijoita. Tärkeä rooli oppilaan turvalliseen koulutiehen opastamisessa on sekä oppilaan huoltajilla että koululla. Vanhempien tulisi tutustua koulureittiin yhdessä oppilaan kanssa. Huoltajat

ovat aina ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä.

Erilaisissa tutkimuksissa on todettu, että koululaisten yleiskunto on heikentynyt liikkumisen vähenemisen myötä. Lapsen itse kuljettavan koulumatkan osuus tulisikin nähdä lapsen oikeutena, joka edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monia sairauksia. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omiin kykyihin kulkea koulumatkansa.

Kouluilla panostetaan liikennekasvatukseen esim. opastamalla heijastimen käyttöön ja korostamalla pyöräilykypärän käyttöä. Yhteiskunta tarjoaa useita vaihtoehtoja tutustua turvalliseen liikkumiseen. Liikenneturvan internet-sivuilla on runsaasti tietoa turvallisesta liikkumisesta sekä aikuisille että lapsille (www.liikenneturva.fi). Sivuille on laadittu lapsille tarkoitettu osuus Vili Vyötiäinen, jossa kerrotaan lapsen maailmaan soveltuvasti liikenneturvallisuudesta. Myös poliisi opastaa turvalliseen liikkumiseen.

6.1 Järjestyssäännöt tilausliikenteenä järjestetyissä koulukuljetuksissa

Koulun järjestyssäännöt ovat voimassa myös koulumatkan aikana. Koulukuljetusauton kyytiin saa mennä vain ne oppilaat, joille on myönnetty koulukuljetus. Koulukuljetusautoon ei saa ottaa kavereita mukaan. Liikenneturvaisuus on kuljetuksen aikana tärkeää. Koulukuljetusautossa ei saa liikkua kuljetuksen aikana ja turvavyöt on pidettävä kiinni koko ajomatkan ajan. Koulukuljetusauton kuljettaja saa puuttua kuljetuksen aikana ilmeviin häiriötilanteisiin.

Koulukuljetusauton kyytiin saa ottaa vain sellaisia urheiluvälineitä tai muita ylimääräisiä tavaroita, joita tarvitaan lukujärjestyksen mukaisesti esimerkiksi liikuntatunneilla, tai joiden tuomisesta on muuten erikseen sovittu koulun kanssa.

6.2 Aikataulut

Tilausliikenteenä järjestetyissä koulukuljetusautoissa on aikatauluna toimiva matkustajaluettelo, jota päivitetään säännöllisesti esim. yläkoulujen jaksomuutosten mukaan.

Oppilaan on oltava viisi minuuttia ennen sovittua aikaa odottamassa sovitussa paikassa, eikä esimerkiksi jossain sen läheisyydessä. Koulukuljetuksen ei tarvitse odottaa oppilasta. Oppilasta ei myöskään tarvitse palata uudelleen hakemaan, mikäli tämä ei ole sovittuna aikana sovitulla paikalla. Huoltajan tulee ilmoittaa autoilijalle, kun oppilas ei tarvitse koulukyytiä. Autoilijalle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista esim. allergioista, jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin.

Aamuisin koulukuljetusauto voi saapua hieman ilmoitettua aikaa myöhemmin. Koulukuljetusauto ei kuitenkaan saa ohittaa hakupaikkaa ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki ajoilijoiden mukaan hakupaikasta kyytiin nousevat oppilaat ole mukana. Iltapäivisin koulukuljetusoppilaat haetaan kouluilta suunnitellun ajoreitin mukaisesti. Iltapäivisin saattaa lukujärjestyksistä johtuen olla ”ruuhkahuippuja”, jolloin oppilaat voivat joutua odottamaan koulukuljetusta.

6.3 Poikkeustilanteet

Koulukuljetushakemuksessa kysytään huoltajalta lupaa antaa yhteystietojaan koulukuljetusautojen kuljettajille. Yhteystietoja voidaan tarvita erilaisissa poikkeustilanteissa.

Vahinko- tai ilkivaltatapaus

Mikäli oppilas aiheuttaa koulukuljetusautolle ilkivaltaa, on hän velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Tällöin oppilaan huoltaja ja liikennöitsijä sopivat keskenään va-

hinkojen korvaamisesta. Riihimäen kaupunki ei korvaa oppilaiden koulukuljetusautoille aiheuttamia vahinkoja.

Onnettomuus

Oppilaat ovat vakuutettuja koulupäivän ja –matkan ajan.

Poikkeaminen koulumatkalta

Oppilaan koulumatka on reitti suorinta tietä kotoa kouluun ja päinvastoin. Tämä koskee myös koulukuljetuksessa olevia oppilaita. Koulumatkaksi ei katsota oppilaan poikkeamista koulureitiltä, tai jos hän ei käytä ilmoitettua koulukuljetusta. Näissä tapauksissa oppilas toimii omalla/huoltajan vastuulla.

Koulukuljetusauto ei saavukaan pysäkille

Mikäli kouluauto ei saavu noutopaikkaan ilmoitettuna aikana esim. auton rikkoutumisesta johtuen, on liikennöitsijä velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Talvisin sääolot voivat aiheuttaa kouluauton aikatauluihin myöhästymisiä. Oppilaille ja heidän huoltajilleen on jaettu kouluautojen puhelinnumerot, joihin tulee näissä tapauksissa ottaa yhteyttä. Mikäli kouluautoon ei saa yhteyttä, tulee soittaa koulutuspalvelukeskukseen.

Kovat pakkaset

Kovien pakkasten tai muuten hankalien sääolojen vuoksi ei erityisiä koulukuljetuksia järjestetä. Kuljetusoppilaat kuljetetaan kuitenkin normaalisti.

Kuljetuksen laatuun ei olla tyytyväisiä

Mikäli kuljetusoppilas ja hänen huoltajansa eivät ole tyytyväisiä kuljetuksen laatuun, tulee asiasta ottaa yhteyttä koulutuspalvelukeskukseen koulukuljetuksia hoitavaan henkilöön. Ongelmatilanteet kirjataan ylös koulutuspalvelukeskuksessa ja kuljetusyrittäjään otetaan yhteyttä palvelun parantamiseksi.

Oppilaan hakupaikka mietityttää huoltajia

Oppilaiden hakupaikat pyritään järjestämään niin, että ne ovat järkevästi kouluauton reitillä ja turvallisia nousta kyytiin oppilaan kyvyt huomioon ottaen. Mikäli huoltajat ovat eri mieltä hakupaikasta, he voivat ottaa yhteyttä koulutuspalvelukeskukseen koulukuljetuksia hoitavaan henkilöön, ja asia otetaan käsittelyyn pyrkien löytämään osapuolia tyydyttävä ratkaisu.

7 Mitä tulee ottaa huomioon koulukuljetuksissa

Sekä oppilailla, huoltajilla, kouluauton kuljettajilla, koululla ja myös koulutuspalvelukeskuksella on asioita, joita tulee ottaa huomioon koulukuljetuksissa.

7.1 Oppilaan muistilista

Oppilaan tulee ikä ja kyvyt huomioon ottaen huolehtia erilaisista asioista liittyen koulukuljetuksiin. Pienen oppilaan ollessa kyseessä on huoltajien vastuu suurempi mutta oppilaan iän karttuessa pystyy hän yhä enemmän huolehtimaan itse koulukuljetuksiin liittyvistä velvollisuuksistaan.

Oppilaan tulee huolehtia seuraavista asioista:

- olla ajoissa sovitulla hakupaikalla, jolloin kaikki kuljetettavat ehtivät kouluun
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille
- nousta autoon reippaasti ryntäilemättä
- istuutua penkille ja kiinnittää sekä pitää turvavyö kiinnitettynä koko ajomatkan ajan
- käyttäytyä asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon koulumatkalla
- noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- kertoa kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- poistua autosta viivyttämättä ja kuitenkin rauhallisesti
- ylittää tarvittaessa tie vasta, kun koulukuljetusauto on jo jatkanut matkaa
- ymmärtää koulukuljetusten pelisäännöt ja sitoutua noudattamaan niitä.

7.2 Huoltajan muistilista

Vanhempien tulee opastaa lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana. Vanhempien vastuu oppilaan opastamisessa on sitä suurempi mitä nuorempi oppilas on.

Vanhempien tulee huolehtia ja opastaa oppilasta seuraavissa asioissa:

- oppilaan tulee olla ajoissa kouluauton hakupaikalla
- oppilaan tulee käyttää pimeällä heijastinta
- oppilaan tulee käyttää pyöräilykypärää pyöräillessään kuljetusreitinvarteen
- oppilaalla on mukanaan tarvittavat välineet asianmukaisesti pakattuna
- huoltajan tulee ilmoittaa liikennöitsijälle oppilaan lyhyet poissaolot koulukuljetuksesta
- huoltajan tulee ilmoittaa koulutuspalvelukeskukseen pidemmistä muutoksista koulukuljetustarpeessa.

Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin tai kuljetusaikatauluihin.

7.3 Kuljettajan muistilista

Kouluauton kuljettajan tulee huolehtia erilaista asioista liittyen koulukuljetuksiin.

Koulukuljetusauton kunto

- auto on määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti
- turvavyöt ovat kunnossa ja niitä on tarpeellinen määrä
- koulukyytikilpi on paikallaan
- autossa on alkolukko (pakollinen koululaiskuljetuksissa 1.8.2011 lähtien).

Kuljettajan valmistautuminen koulukuljetuksiin

- kuljettajalla tulee olla positiivinen asenne tehtävän suorittamiseen
- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- asianmukainen asu
- vaativa ja riskialtis kuljetustehtävä edellyttää kuljettajalta sekä fyysisestä että henkisesti kunnosta huolehtimista; väsymys heikentää ajokykyä.

Kuljettajan tehtävät ajon aikana

- esittäytyä uuden lukuvuoden alkaessa
- huolehtia, että kuljetusaikataulu on mukana koulukuljetusautossa
- koulukuljetusreitin ajaminen kuljetusaikataulun mukaisesti
- huomioida mahdolliset päivittäiset ajoreitin muutokset
- oppilaiden sijoittaminen autoon kuljetettavien koko huomioiden
- varmistettava, että oppilailla on turvavyö kiinni koko ajomatkan ajan
- ajaminen liikennesääntöjä noudattaen
- pysähtymispaikkojen ilmoittaminen kuljetettaville

- pysäköiminen niin, että autoon nouseminen ja autosta poistuminen on turvallista
- kuormitusmääräysten noudattaminen
- oppilaiden lukujärjestysten mukaisten liikuntavälineiden kuljettaminen
- järjestyksenpito autossa
- ongelmatilanteissa yhteydenotot huoltajaan sekä koululle ja/tai koulutuspalvelukeskukseen
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- erityistä huolenpitoa vaativien (esim. kehitysvammaisten) oppilaiden huolehtiminen vastaanottavalle henkilölle saakka
- kääntöpaikan turvallisuuden varmistaminen
- puhelinnumeron antaminen huoltajille mahdollisten poissaolojen varalta.

Salassapito ja vaitiolovelvollisuus

- kuljettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei saa kertoa ulkopuolisille
- kuljetusreitit ja koskevat kuljetuslistat on tarkoitettu vain niitä ajaville kuljettajille
- kuljetuslistat eivät ole julkisia asiakirjoja eikä niissä olevia tietoja saa luovuttaa ulkopuolisille, autoilija/liikennöitsijä vastaa listojen huolellisesta säilyttämisestä ja huolehtii vanhojen listojen asianmukaisesta hävittämisestä.

7.4 Koulun muistilista

Myös koululla on erinäisiä velvoitteita koskien koulukuljetuksia:

- koulun rehtori huolehtii, että kuljetusten järjestäjä saa kuljetusoppilaiden lukujärjestykset ajoissa
- oppilaat aikataulutetaan koulujen lukujärjestysten mukaisesti koulukuljetusten reiteille, lukujärjestysten tulisi olla pysyviä (ei koske yläkoulujen jaksomuutoksia)
- kouluille jaetaan syksyisin koulukuljetusten periaatteet, jotka koulujen tulee toimittaa edelleen kuljetusoppilaille tai heidän huoltajilleen
- erityistä huolenpitoa vaativilla oppilailla (esim. kehitysvammaisen oppilas) on henkilö vastaanottamassa kouluautoa tai saattamassa kouluautoon
- koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan tai tilan mahdollisena kuljetusten odotusaikana
- koulujen tulee välittää huoltajilta ja oppilailta tulevaa tietoa koulukuljetusten toimivuudesta koulukuljetuksia hoitavalle henkilölle.

7.5 Koulutuspalvelukeskuksen muistilista

Koulukuljetukset myönnetään ja järjestetään keskitetysti koulutuspalvelukeskuksessa. Koulukuljetukset kuuluvat hallinnollisesti hallintopäällikön päätäntävaltaan ja koulukuljetusten käytännön järjestelyt ovat yhden henkilön vastuulla koulutuspalvelukeskuksessa.

Koulukuljetuksia koordinoivan henkilön tulee

- tehdä yhteistyötä koulukuljetuksissa olevien oppilaiden huoltajien, koulujen ja koulukuljetuksia hoitavien yritysten kanssa
- neuvoa kuljetusoppilaiden huoltajia koulukuljetuksiin liittyvissä asioissa
- aikatauluttaa koulutaksien reitit huomioiden perusopetuslain määrittelemät perusteet
- tiedottaa koulukuljetusten aikataulut kouluille
- tiedottaa mahdollisista kouluautojen aikataulumuutoksista kouluille.

Koulukuljetusten tulee toimia mahdollisimman hyvin ja oppilaiden koulunkäyntiä tukien.